

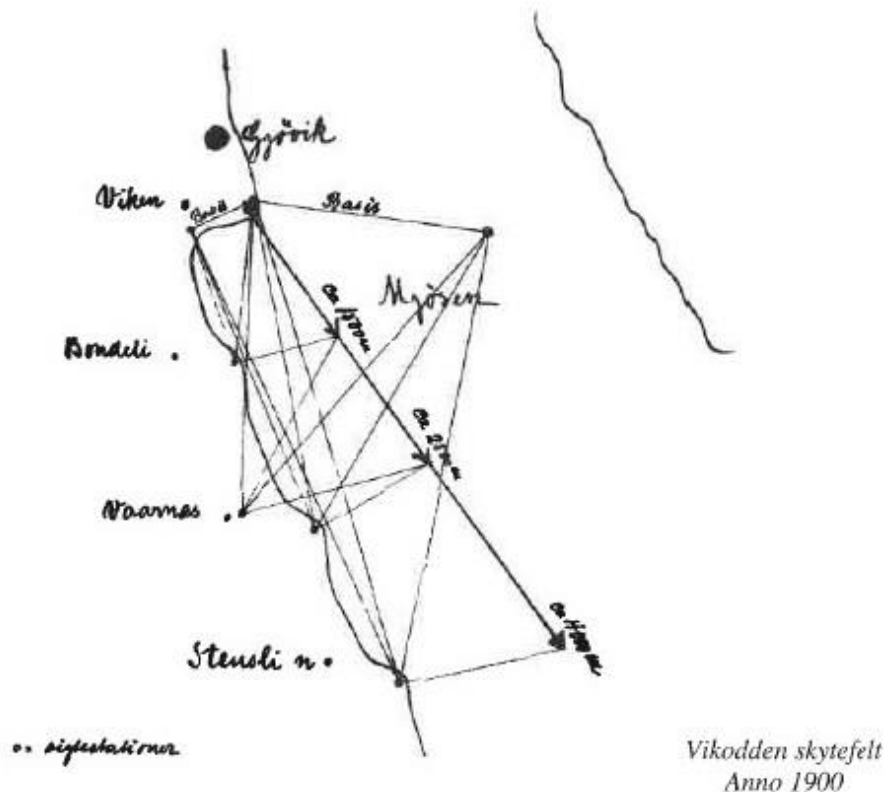
Rødfos Patronfabrik hadde fra 1902 standplass for skyting med kanon på Viken ved Gjøvik. Fortellingen om dette er hentet fra et jubileumshefte utarbeidet for NAMMO av Rolf Gjersem, Rolf Holmen og Trond S. Aasmundstad.

Skytebanen på Vikodden ved Gjøvik.

Fra 1899 ble det produsert brannrør på Rødfos og fra 1902 kanonhylser. (Granatframstillingen og sprengstoff-fyllingen foregikk fremdeles andre steder). For kontroll av brannrørene trengtes en skytebane der det var mulig med lange skuddvidder. Sjefen for kruttverkene som også var Lunders assistent, kaptein Bødtker-Næss, var sjef for Patronfabrikkens skytebaner. Han fikk i oppdrag å finne et egnet sted for en slik bane. Inntil en løsning på dette problemet var på plass, ble brannrørene skutt i Horten, på Gardermoen og andre egnede steder.

26 juli 1901 forelå en rapport fra Bødtker-Næss. Han mente å ha funnet en tilfredsstillende løsning. Forslaget gikk ut på å legge standplassen på Vikodden, på gården Vikens grunn, 1 km syd for Gjøvik. Han skriver i sin rapport: "Fra hovedvegen ved gaarden Viken fører en god markvei ned mod Mjøsen. Veien fører lige ud mod den i Mjøsen fremspringende odde og man kan ad denne vei let kjøre kanoner ned til stranden. Her er god anledning til at opkjøre kanoner hvorsomhelst paa strandbredden og skyde udover Mjøsen i retning af Helgøen".

Vedlagt rapporten lå et tilbud fra gården Vikens eier, enken Johanne Mustad, der hun sjenerøst tilbyr Patronfabrikken å benytte odden som standplass for kroner 5 pr skyting. Dette inklusive tillatelse til å oppføre en varde på standplassen som siktestasjon.

Bødtker-Næss forslag ble godkjent. Avtalen ble tinglyst som en heftelse på gården 18. januar 1902. Prisen det opereres med på den endelige kontrakten var nå imidlertid justert opp til 10 kroner pr dag skytingen pågikk. Ved hjelp av Geografisk Oppmåling ble siktestasjoner fastlagt på Vikodden, Vaarnæs og Stensli uten leiekostnader.

Skytingen kom i gang i februar 1902. Også feltartilleriet benyttet denne skyteplassen i noen utstrekning.

I denne første tiden ble det skutt granatkardesker med 75mm feltkanon, men også med 8,4 cm og 10,5 cm kanoner. Det ble skutt både med anslagsbrannrør og tidsbrannrør.

Anslagsbrannrørets funksjon kunne best fastslås om vinteren når det var is på Mjøsa. Som regel var det is. Et unntak var vinteren 1909. 16. februar meldes det om +10°C og sterk vind - ingen is fra Gjøvik og sørover.

Tidsbrannrøret kunne selvsagt prøves hele året. Flygetid og spreng høyde var viktige parametere i den forbindelse. Vannspeilets høyde på Mjøsa hadde innflytelse på resultatene. I 1909 startet man den såkalte Mjøsreguleringen. Direktør Lunder fant ut at dette kunne være en mulighet for å skaffe midler til et oppvarmet lokale for folk og ammunisjon på Vikodden. Han sier det slik: "- -, at man muligens kunde gjøre noget ut av det her anførte forhold, skjønt det var yderst vanskelig at finde plausibel grund. Det lykkedes dog at få Rødfos tilkjendt i skadeserstatning kr 500. Man fandt ingen grund til at appelere". - - - - - Til slutning kan anføres at Rødfos har fremsat yderligere krav om betydelig ulempestatning, forsaavidt Mjøsen ikke fryser til om vinteren".

Det kan slås fast at det ble skutt inntil 5000 meter fra Vikodden fram til og med 1. verdenskrig. Men da Generalfelttøymesteren i 1917 ønsker skyteforsøk opp til 7000 meter, må Bødtker-Næss melde pass og foreslår at skyteforsøket legges til Horten. Kaptein Kolbjørn Jensen, sjef i Kruttverket, foreslås som fabrikkens representant ved skytingen.

Bødtker-Næss meddeler forøvrig at fabrikken har til hensikt å foreta oppmåling av en ny siktestasjon på 7000 meters avstand i løpet av 1918.

Mange nye typer prosjektiler ble aktuelle under verdenskrigen. Flere av disse ble utprøvd på Vikodden skytebane. Vi nevner noen: brann- og lysgranater. (Gift)Gassgranater var jo i bruk på vestfronten og ble utprøvd. Forsøk ble utført med forskjellig slags giftgass inne på fabrikkområdet. Marsvin ble nytted som forsøksdyr. Det ble også utviklet et gnistprosjektil som skulle tenne gassen i luftskip. Utvikling av banelys eller sporlys kom nå også for fullt.

Skyting fra Vikodden standplass fant sted helt fram til siste krig. Den siste skytingen vi hører om foregikk 21. desember 1939. Det ble da testet 7,92 mm sporlysammunisjon for mitraljøse. Det var den daværende sjef i kruttverkene kaptein John Seeberg som var ansvarlig for denne skytingen.

En må gå ut fra skytingen på Vikodden etter hvert ikke var særlig populær blant Gjøviks innbyggere som stadig økte i antall. RA begynte å se seg om etter andre muligheter. Valget falt på **Fjellhaug** syd for Skreia. Her begynte skytingen i slutten av 1930-åra.